

МИКОЛА ОЛЕКСІЙОВИЧ АЗАРЕНКОВ
(до 70-річчя від дня народження)

15 грудня 2021 року виповнилося 70 років видатному українському вченому в галузі фізики плазми, радіофізики, електроніки, матеріалознавства та наноматеріалів, лауреату премії НАН України імені К.Д. Синельникова, заслуженому діячу науки і техніки України, заслуженому професору Харківського національного університету ХНУ імені В.Н. Каразіна, професору кафедри матеріалів реакторобудування та фізичних технологій ННІ “фізико-технічний факультет” Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, академіку НАН України Миколі Олексійовичу Азаренкову.

М.О. Азаренков народився 1951 року в с. Муравлінка Нововодолазького району Харківської області. В 1976 році він закінчив з відзнакою фізико-технічний факультет (ФТФ) Харківського державного університету (ХДУ) за спеціальністю “експериментальна ядерна фізика” і був рекомен-

дований до навчання в аспірантурі ХДУ за спеціальністю “фізика та хімія плазми”. В 1980 році він успішно закінчив аспірантуру з захистом кандидатської дисертації “Некоторые вопросы распространения и возбуждения волн в ограниченной плазме”. З лютого 1983 року обраний на посаду асистента кафедри загальної та прикладної фізики (КЗПФ) ХДУ, з 1987 року – доцент, з 1992 року – професор КЗПФ. В 1991 році захистив докторську дисертацію “Волны поверхностного типа на границе плазма-металл”. Вчені звання доцента та професора по КЗПФ отримав 1987 та 1994 року відповідно. З 1996 року понад двадцять років працював на посаді завідувача кафедри матеріалів реакторобудування (з вересня 2012 року – кафедра матеріалів реакторобудування та фізичних технологій) ФТФ ХДУ. З 1988 року по 1996 рік працював заступником декана, а з 1996 року по 2005 рік – деканом фізико-технічного факультету університету. В 2001 році, у зв’язку зі створенням інституту високих технологій, до складу якого входили факультет комп’ютерних наук, фізико-технічний та фізико-енергетичний факультети, призначений директором цього інституту. З 2005 року до 2021 року працював проректором університету з науково-педагогічної роботи.

Викладав загальні та спеціальні курси з загальної фізики, математики та математичної фізики, фізики плазми та плазмової електроніки. Неодноразово визнавався кращим викладачем університету. Має понад 600 наукових і науково-методичних праць, серед яких понад 10 оглядових статей на замовлення редакцій, понад 40 монографій, підручників та навчальних посібників. Зробив значний внесок у вивчення хвильових властивостей і нелінійної динаміки хвиль у обмежених плазмовоподібних середовищах, розвиток радіофізи-

ки та плазмової електроніки, теорії газового розряду, ядерної енергетики, ядерно-фізичних методів дослідження фізики твердого тіла, радіаційного матеріалознавства, нанофізики, нанотехнологій, наноматеріалів тощо. М.О. Азаренков був керівником понад тридцяти наукових проєктів, які виконувалися за державними та галузевими програмами, та більше десяти міжнародних грантів. Був науковим керівником сімнадцяти кандидатських дисертацій та науковим консультантом семи докторських дисертацій. В 2006 році його обрано членом-кореспондентом, а в 2012 році – академіком по відділенню ядерної фізики та енергетики НАН України.

М.О. Азаренков обирався віце-президентом Українського фізичного товариства, заступником академіка-секретаря відділення ядерної фізики та енергетики, заступником голови та головою спеціалізованої вченої ради. Він був головою Оргкомітетів та журі Всеукраїнських студентських і шкільних олімпіад з фізики, турнірів фізиків та конкурсів студентських наукових робіт. Є головним редактором Східно-європейського фізичного журналу, який входить до наукометричної бази даних Scopus, членом редколегій низки журналів і вісників університету, головою експертної комісії МОН України з загальної фізики, членом секції фізики Державного комітету з присудження Державних премій України в галузі науки і техніки, був членом ради Державного фонду фундаментальних досліджень, головою і членом організаційних і програмних комітетів багатьох міжнародних конференцій тощо. Зробив значний внесок у забезпечення вступу університету до Європейської мережі ядерної освіти. Ініціював створення: навчально-наукових комплексів з установами НАН України, академічного науково-освітнього комплексу “Ресурс”. Брав участь у створенні Інноваційного центру університету, технопарку “Слобожанський”.

М.О. Азаренков має державні та галузеві нагороди: заслужений діяч науки і техніки України (2003 р.), лауреат премії НАН України ім. К.Д. Синельникова (2010 р.), має відзнаки МОН України: “Відмінник освіти України” (2000 р.) та “За наукові досягнення” (2010 р.). Нагороджений Почесною грамотою президії НАН України (2005 р.), відзнаками НАН України “За наукові досягнення” (2010 р.) та “За підготовку наукової зміни” (2011 р.), “За професійні здобутки” (2015 р.). Нагороджений Почесною грамотою голови Харківської облдержадміністрації (2011 р.), удостоєний Почесного звання “Заслужений професор Харківського університету імені В.Н. Каразіна” (2008 р.) та нагороджений відзнаками університету: грамотами ректора, медаллю імені В.Н. Каразіна та “За служіння Каразінському університету”.

Наукова громадськість, друзі, колеги та численні учні Миколи Олексійовича щиро вітають ювіляра з 70-річчям і бажають йому невичерпних життєвих сил та плідного довголіття на науковій та просвітницькій нивах України.

*О.С. БАКАЙ, Ю.А. БЕРЕЖНОЙ, В.М. БЕРЕСНЄВ,
О.А. БІЗЮКОВ, В.А. БІЛОУС, Л.А. БУЛАВІН,
Р.В. ВОВК, І.Є. ГАРКУША, І.О. ГІРКА,
Д.Л. ГРЕКОВ, М.І. ГРИШАНОВ, І.Б. ДЕНИСЕНКО,
І.М. КАРНАУХОВ, В.О. КАТРИЧ, В.Ф. КЛЕПІКОВ,
А.М. КОНДРАТЕНКО, О.Ю. КОРЧИН, В.М. КУКЛІН,
В.Т. ЛАЗУРИК, С.В. ЛИТОВЧЕНКО,
В.О. ЛІСОВСЬКИЙ, М.О. МЧЕДЛОВ-ПЕТРОСЯН,
І.М. НЕКЛЮДОВ, В.П. ОЛЕФІР, І.М. ОНІЩЕНКО,
В.Г. РУДИЧЕВ, В.І. СЛІСЕНКО,
Ю.В. СЛЮСАРЕНКО, В.Ю. СТОРИЖКО,
В.І. ТКАЧЕНКО, В.О. ЧИШКАЛА, М.Ф. ШУЛЬГА*

Редакційна колегія та Редакція “Українського фізичного журналу” приєднується до поздоровлень Миколи Олексійовича з ювілеєм!

*Головний редактор УФЖ,
академік НАН України*

А.Г. ЗАГОРОДНІЙ